

University of Groningen

Politics, institutions and the economic performance of nations.

Siermann, Clemens Leo Johannes

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

1996

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Siermann, C. L. J. (1996). *Politics, institutions and the economic performance of nations*. [Thesis fully internal (DIV), University of Groningen]. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

comparisons of real
income and Wealth,

An expanded set
of Economics, 106,

Monetary finance:
1.

Economic and social

Economic and social

Government's budget
and Control, 12,

Constraints: Theory
of Money,

and sociopolitical
of Political

and evidence from

and quality of life,
8, 177-195.

Estimator and a

Applications of the
of Working, 21, 291-

of Oxford University

Samenvatting

Zijn de economische prestaties van democratische landen superieur aan die van dictatoriaal geregeerde landen? Was de snelle opkomst van de Aziatische tijgers mogelijk dank zij hun politieke stelsel? Zulke vragen staan centraal. Dit proefschrift gaat over het verband tussen enkele macro-economische grootheden (inflatie, overheidstekorten en economische groei) en de organisatie en de stabiliteit van politieke systemen. In het eerste deel ligt de nadruk op het meten van 'democratie' en 'politieke stabiliteit'. In het vervolg vindt empirische toetsing van bovenstaande relaties plaats.

Een econoom als Adam Smith had al oog voor de economische gevolgen van de organisatie van politieke besluitvorming en maatschappelijke instituties. Na de tweede wereldoorlog raakte de wisselwerking tussen de economie en politiek-institutionele factoren echter op de achtergrond. Recent valt echter weer een toenemende belangstelling voor dit onderwerp vast te stellen, met name als gevolg van ontwikkelingen in de groeitheorie. Sinds het begin van jaren tachtig zoeken economen en beleidsmakers naar antwoord op de vraag waarom het een klein aantal Aziatische landen lukt het gat in ontwikkeling met de Verenigde Staten in te lopen, terwijl de meeste ontwikkelingslanden hier niet in slagen. Uitbreiding van het standaard Solow-groeimodel met de factor scholing bleek een groot deel van de waargenomen groeiverschillen tussen landen te kunnen verklaren. Een aanzienlijk deel van de groeiverschillen blijft echter onverklaard. Veel waarnemers menen dat naast verschillen in groei en kwaliteit van de productiefactoren een verklaring van het opmerkelijk succes van de Aziatische landen ligt in hun specifieke politieke systeem. In dit proefschrift wordt onderzocht of de politieke en institutionele inrichting van een staat inderdaad één van de ontbrekende factoren is ter verklaring van het uitzonderlijke succes van de bedoelde landen.

In de economische literatuur zijn diverse theorieën ontwikkeld hoe verschillen in organisatie en stabiliteit van het politieke systeem de economische ontwikkeling kunnen beïnvloeden. Algemeen uitgangspunt bij deze theorieën is dat politici zich niet gedragen als sociale planners die het algemeen belang dienen. Politici worden daarentegen verondersteld op te komen voor hun eigen belang (aan de macht blijven), dan wel de belangen van hun politieke achterban.

Een eerste groep van studies richt zich daarbij voornamelijk op gevolgen van het politieke systeem van een land voor zijn economische ontwikkeling. Met andere

woorden, deze studies onderzoeken in hoeverre democratisch geregeerde landen zich anders ontwikkelen dan autoritair bestuurde landen. Vaak wordt gesteld dat de prijs van democratie bestaat uit een minder snelle groei van de economie. Anderen daarentegen beweren dat een democratisch systeem een belangrijke voorwaarde is voor economische ontwikkeling. Weer anderen stellen dat er geen aantoonbare en eenduidige relatie bestaat tussen het democratisch gehalte van een land en zijn groeiprestaties. Met zulke uiteenlopende theoretische inzichten zou het prettig zijn wanneer empirisch onderzoek uitsluitsel verschafte over de relatie tussen democratie en economische ontwikkeling. Helaas, de empirische resultaten van eerdere studies zijn al even divers.

Een tweede groep van studies richt zich op effecten van politieke instabiliteit op de economische ontwikkeling. Hierbij kunnen twee groepen van modellen worden onderscheiden. Een eerste klasse van modellen onderzoekt welke gevolgen politieke instabiliteit (de kans op regeringwisselingen) heeft voor het gedrag van beleidmakers. In het kort gezegd stellen deze modellen dat politici zich vooral richten op economische successen op de korte termijn en de belangen van hun achterban. Aldus hopen zij hun kans op herverkiezing te vergroten, dan wel de gevolgen voor de achterban bij onverhoopt verlies van regeringsmacht te beperken. Het effect van politieke instabiliteit op het beleid zal daarbij groter zijn naarmate sprake is van sterkere polarisatie tussen opeenvolgende regeringen. Met andere woorden, hoe instabieler en gepolariseerder het politieke systeem, hoe kortzichtiger het economisch beleid, met alle schadelijke gevolgen voor de economische groei vandien.

Een tweede klasse van modellen richt zich op onenigheid tussen beleidmakers. Volgens de zogenoemde "zwakke regering hypothese" is de samenhang in een regering van belang voor de slagvaardigheid van het beleid. De speltheorie geeft aan dat een coöperatieve oplossing moeilijker wordt bereikt naarmate het aantal spelers toeneemt. Het is daarom waarschijnlijk dat een coalitie-regering minder daadkrachtig kan optreden dan een presidentieel geleide regering. Volgens deze gedachtengang zullen coalitieregeringen daarom relatief hogere overheidstekorten opleveren, omdat bij economische tegenslag de coalitiepartijen bezuinigingen of belastingverhogingen zullen afwijzen die hun eigen achterban raken.

Voordat tot empirische toetsing van diverse theorieën kan worden overgegaan, is een precieze definitie van relevante politieke variabelen nodig en moet duidelijk worden gemaakt hoe deze kunnen worden gekwantificeerd. In hoofdstuk 2 wordt democratie gedefinieerd als: de mate waarin een kiezer invloed heeft op de politieke besluitvorming. De Verenigde Staten van Amerika zijn volgens deze definitie meer democratisch dan de Volksrepubliek China daar in Amerika individuele burgers een

eerde landen zich
esteld dat de prijs
onomie. Anderen
voorwaarde is voor
aantoonbare en
een land en zijn
u het prettig zijn
tussen democratie
an eerdere studies

litieke instabiliteit
modellen worden
gevolgen politieke
van beleidmakers.
vooral richten op
achterban. Aldus
gevolgen voor de
n. Het effect van
ate sprake is van
re woorden, hoe
er het economisch
dien.

ssen beleidmakers.
amenhang in een
eltheorie geeft aan
het aantal spelers
inder daadkrachtig
ze gedachtengang
leveren, omdat bij
astingverhogingen

overgegaan, is een
duidelijk worden
wordt democratie
op de politieke
eze definitie meer
duale burgers een

stem hebben in de keuze van de President, de Gouverneur en de Burgemeester, terwijl een inwoner van China dit niet heeft.

In de literatuur heeft de term politieke instabiliteit diverse betekenissen. In sociologische studies wordt politieke instabiliteit meestal geassocieerd met de kans op revolutie of andere vormen van transitie van het politieke systeem. Daarentegen ligt de nadruk in meer recente politiek-economische studies op de frequentie van bepaalde gebeurtenissen, zoals het aantal regeringswisselingen. Volgens de eerste definitie van politieke instabiliteit zal een democratisch land waar de regering jaarlijks wisselt worden bestempeld als stabiel, terwijl de tweede definitie zo'n land als instabiel kenmerkt. Tenzij anders aangegeven, wordt in deze studie met politieke instabiliteit de frequentie van regeringswisselingen bedoeld.

Nu meer duidelijkheid bestaat over enkele centrale concepten, kan worden gekeken hoe goed operationele variabelen voor democratie en politieke instabiliteit hierbij aansluiten. In een groot aantal recente empirische studies wordt het democratisch gehalte van een land gemeten met behulp van Gastil's Political Rights Index (politieke vrijheid index). Deze bron verschaft sinds 1973 jaarlijks een wereldwijde indeling van landen in zeven klassen, lopend van zeer vrije tot strikt autoritaire landen. In de literatuur wordt naast de Gastil index nog een reeks andere indicatoren voor democratie toegepast. Alle gebruikte maatstaven vertonen echter een hoge mate van correlatie. In deze studie wordt vooral gebruik gemaakt van de Gastil index, omdat deze op jaarlijkse basis beschikbaar is.

Naast de Gastil index wordt in deze studie ook een indicator voor democratie ontwikkeld op basis van Gasiorowski's Political Regime Change Dataset (1993). Gasiorowski deelt landen in vier groepen in: democratische -, semi-democratische -, autoritaire landen en landen in transitie. Op basis van deze jaarlijkse indeling zijn in deze studie vier indicatoren afgeleid. De indicator "democratie" geeft het relatieve aantal jaren aan dat een land als democratisch is geclassificeerd. Met andere woorden, de indicator "democratie" heeft een waarde tussen de 0 en 1, waarbij 0 betekent dat het land nooit democratisch was, en 1 dat het onafgebroken een democratie was. Volgens dezelfde werkwijze zijn de indicatoren "autoritair", "semi-democratie" en "transitie" bepaald.

Hoewel diverse in de literatuur gebruikte indicatoren voor democratie redelijk aansluiten bij het theoretische concept, valt hun toepassing in recent onderzoek te bekritisieren. Mijn eerst punt van kritiek op het gangbare gebruik van deze indices betreft het ordinale karakter van de Gastil index. Het is onzin om te stellen dat land A precies 2 of 3 maal zo democratisch is als land B; hooguit valt te constateren dat land

A democratischer is. Echt problematisch is dan ook het wijd verspreide gebruik van Gastil's indicator als kardinale grootheid. Door dergelijke indicatoren te transformeren naar één of meer dummy variabelen wordt rekening gehouden met hun ordinale karakter.

Mijn tweede punt van kritiek is dat in de literatuur doorgaans geen rekening wordt gehouden met mogelijk veranderingen in het politieke systeem in de loop van de tijd. De indicator die is gebaseerd op Gasiorowski's dataset komt aan deze kritiek tegemoet.

Maatstaven voor politieke instabiliteit vallen in twee groepen onder te verdelen. Een eerst groep van studies gebruikt de frequentie van bepaalde politieke gebeurtenissen, zoals bijvoorbeeld het aantal regeringswisselingen, als indicator. Het gebruik van waargenomen frequenties wordt door een aantal auteurs echter bekritiseerd. Deze critici stellen dat de kans op een regeringswisseling beter aansluit bij het begrip politieke instabiliteit. Een probleem is echter dat deze kans niet direct meetbaar is. Schatting van deze kans vereist een niet-arbitraire model specificatie. Op de langere termijn zullen kans en daadwerkelijk opgetreden regeringswisselingen moeten correleren. Vanwege het risico van misspecificatie bij schatting van de kans op een regeringswisseling valt voor langere-termijn onderzoek de werkelijk frequentie van regeringswisselingen te prefereren als indicator van politieke instabiliteit. Voor de periode 1948-1977 geven Taylor en Jodice (1983) voor een grote verzameling van landen het aantal reguliere en irreguliere regeringswisselingen op jaarbasis. Gebruikmakend van de definities van Taylor en Jodice heb ik voor een verzameling van 121 landen hun dataset uitgebreid tot 1990.

In plaats van het aantal regeringswisselingen wordt in sommige empirische studies de frequentie van één of meer indicatoren van sociale onrust, zoals politieke demonstraties, stakingen of politiek geïnspireerde moordaanslagen, als maatstaf voor politieke instabiliteit gebruikt. In hoofdstuk 5 wordt een aantal van deze variabelen toegepast.

Een tweede groep van studies die alle proberen de "zwakke regering hypothese" te toetsen, maakt gebruik van kwalitatieve indicatoren van politieke instabiliteit. Op basis van het aantal partijen dat deelneemt aan de regering worden landen in categorieën onderverdeeld. Zo geven Roubini en Sachs (1989a) een rangschikking met waarden tussen 0 en 3, waarbij de in hun ogen zwakste regeringsvorm, de minderheidsregering, de hoogste score krijgt, terwijl de laagste score is gereserveerd voor de sterkste regeringsvorm: de één partij meerderheidsregering of een presidentiële regering.

side gebruik van
te transformeren
et hun ordinale
as geen rekening
n in de loop van
aan deze kritiek

te verdelen. Een
e gebeurtenissen,
Het gebruik van
ekritiseerd. Deze
it bij het begrip
rect meetbaar is.
e. Op de langere
elingen moeten
de kans op een
c frequentie van
iliteit. Voor de
verzameling van
op jaarbasis.
een verzameling

nige empirische
zoals politieke
s maatstaf voor
deze variabelen

vakke regering
van politieke
egering worden
s (1989a) een
ogen zwakste
vrijl de laagste
één partij

Staat in het eerste deel van het proefschrift het meten van relevante politieke variabelen centraal, in het tweede deel ligt de nadruk op empirische toetsing van de relatie tussen politiek-institutionele variabelen enerzijds en inflatie, overheidstekorten en economische groei anderzijds.

Een standaard aspect bij iedere empirische analyse zou een robuustheid- en gevoeligheidsanalyse van de resultaten moeten zijn. Helaas ontbreken dergelijke analyses in empirisch studies nog te vaak. In deze studie wordt waar mogelijk gebruik gemaakt van de extreme grenzen (extreme bounds) methode van Levine en Renelt (1992). Kort gezegd komt deze methode neer op het schatten van een standaard model met een verklarende variabele P (in dit geval democratie of politieke instabiliteit) waarna vervolgens het model wordt herschat met een aantal extra variabelen die ongecorrleerd zijn met P. De variabele P heet nu robuust gecorrleerd met de endogene variabele als de coëfficiënt van P in alle regressies significant blijft en hetzelfde teken behoudt. Het standaard model dient hierbij alleen exogene variabelen te bevatten, waarvan een link met de endogene variabele voldoende is aangetoond.

In hoofdstuk 3 komt het monetaire beleid van landen aan de orde. Recent empirisch onderzoek bevat aanwijzingen dat grotere politieke instabiliteit leidt tot hogere inflatie. Mijn eigen resultaten terzake kunnen het best worden omschreven als 'gemengd'. Voor een verzameling van achtenzeventig landen vind ik geen aanwijzing voor een relatie tussen inflatie en politieke instabiliteit (gemeten als de frequentie van regeringswisselingen). Voor een kleinere verzameling ontwikkelingslanden vind ik wél bewijzen voor een dergelijk positief verband.

Naast het effect van politieke instabiliteit op het inflatieniveau van landen heb ik ook de relatie tussen regime en inflatietempo onderzocht. De resultaten van dit onderzoek kunnen opnieuw het best worden omschreven als 'divers'. Voor de periode 1972-1979 en 1980-1990 vind ik een significante negatieve relatie tussen politieke vrijheid en inflatie. Deze relatie blijkt echter volledig te worden bepaald door enkele waarnemingen van extreem hoge inflatie. Evenals andere studies vind ik een positieve relatie tussen het aantal politieke systeem- veranderingen en inflatie. Daarentegen vind ik geen aanwijzingen dat de omverwerping van diverse democratieën in Latijns Amerika op enigerlei wijze is gerelateerd aan slecht monetair beleid.

Diverse auteurs hebben gewezen op de positieve rol die een onafhankelijke centrale bank bij inflatiebeheersing kan spelen. Voor een groep van drieënveertig ontwikkelingslanden heb ik onderzocht of de onafhankelijkheid van de centrale bank is gecorrleerd met het politieke systeem en instabiliteit. Ik vind alleen aanwijzingen dat instabiliteit van het politieke systeem een effect heeft op centrale bank onafhankelijkheid, gemeten via de snelheid waarmee presidenten van de centrale bank

elkaar opvolgen. Een onafhankelijke centrale bank kan een bijdrage leveren aan inflatiebestrijding. Hierbij dient wel te worden opgemerkt dat papieren onafhankelijkheid van de centrale bank onvoldoende is. Tussen inflatie en de indicator voor formele, wettelijke onafhankelijkheid vind ik namelijk géén significante relatie, terwijl die wel wordt gevonden voor werkelijke onafhankelijkheid (gemeten via de roulatiesnelheid van de president van de centrale bank) en inflatie. Zelfs na toevoeging van een indicator voor politieke instabiliteit blijft het effect van centrale bank onafhankelijkheid op inflatie significant.

In hoofdstuk 4 ligt de nadruk op de overheidsfinanciën. Het hoofdstuk begint met een onderzoek naar de houdbaarheid ('sustainability') van het begrotingsbeleid in achteenvijftig landen. Aangetoond wordt dat de aanwezigheid van een houdbaar begrotingsbeleid kan worden geanalyseerd door te onderzoeken of de tijdreeks van de ratio overheidstekort/BNP stationair is. Het blijkt dat slechts twaalf van de achteenvijftig onderzochte landen in de afgelopen veertig jaar een houdbaar beleid voerden.

Vervolgens ben ik gaan zoeken naar mogelijk oorzaken. Als eerste heb ik het effect van politieke regimes op overheidstekorten onderzocht. Volgens sommige economen uit de "public choice" school zou democratische besluitvorming leiden tot hogere tekorten. Anderen beweren dat juist autoritaire regimes een grotere neiging hebben om het overheidstekort te laten oplopen. Ik vind geen enkel bewijs voor een van beide visies. Wel vind ik een zwakke aanwijzing dat democratische regeringen minder geneigd zijn een houdbaar begrotingsbeleid te voeren.

Politieke instabiliteit biedt mogelijk een alternatieve verklaring voor verschillen tussen het gevoerde begrotingsbeleid. Zoals eerder is uiteengezet, kunnen hierbij verschillende benaderingen worden onderscheiden. In overeenstemming met de theorie vind ik dat de houdbaarheid van het begrotingsbeleid negatief samenhangt met het aantal reguliere regeringswisselingen. Echter, ten aanzien van het aantal irreguliere regeringswisselingen vind ik een tegenovergestelde relatie.

Voor een groep van tweeëntwintig OECD landen vind ik geen enkele ondersteuning voor de "zwakke regering hypothese". Evenmin vind ik enige aanwijzing voor de veronderstelling dat "linkse" regeringen (c.q. politieke partijen) zich minder zorgen zouden maken over de hoogte van overheidstekorten.

In het hoofdstuk 5 staat de mogelijke meest intensief bestudeerde grootheid in macro-economische onderzoek centraal, de economische groei. In de zoektocht naar de verklaringen voor het verschijnsel economische groei hebben economen een breed scala van verklarende variabelen gesuggereerd, waaronder politiek-institutionele

ijdrage leveren aan
 rkt dat papieren
 latie en de indicator
 significante relatie,
 d (gemeten via de
 Zelfs na toevoeging
 van centrale bank

stuk begint met een
 begrotingsbeleid in
 van een houdbaar
 de tijdreeks van de
 ts twaalf van de
 en houdbaar beleid

ls eerste heb ik het
 Volgens sommige
 tvorming leiden tot
 een grotere neiging
 el bewijs voor een
 eratische regeringen

ng voor verschillen
 et, kunnen hierbij
 ing met de theorie
 amenhangt met het
 t aantal irreguliere

d ik geen enkele
 in vind ik enige
 politieke partijen)
 orten.

eerde grootheid in
 e zoektocht naar de
 onomen een breed
 olitiek-institutionele

factoren.

Theoretische noch empirische studies geven uitsluitel over de relatie tussen democratie en economische groei. Na uitgebreide gevoeligheidstesten op basis van de methode van Renelt and Levine concludeer ik dat er geen enkele aanwijzing bestaat voor een positieve of negatieve directe relatie tussen democratie en economische groei. Onderzoek naar mogelijke indirecte effecten toont wèl aan dat een substantiële beperking van de politieke vrijheid een (robuust) negatief effect heeft op investeringen.

Recent empirisch onderzoek geeft steun aan een relatie tussen politieke instabiliteit en economische groei. De theorieën inzake het verband tussen politieke instabiliteit en groei kunnen worden gescheiden in twee groepen. De zogenaamde "het hemd is nader dan de rok" hypothese richt zich op de negatieve gevolgen van opportunistisch economisch beleid als gevolg van politieke instabiliteit. De nadruk in de tweede groep van studies ligt daarentegen op de negatieve gevolgen van algemene sociaal-politieke onrust op economische groei.

Voor een relatie tussen politieke instabiliteit (gemeten via de frequentie van regeringswisselingen), en economische groei vind ik geen enkel robuust bewijs. Daarentegen vind ik wel aanwijzingen dat niet constitutionele of irreguliere regeringswisselingen een negatief effect op de groei hebben. Dit resultaat is echter niet robuust. Een verklaring hiervoor moet naar mijn mening worden gezocht in één van de basisveronderstellingen van de theorie: stabiele regeringen zouden een efficiënter economisch beleid voeren dan snel wisselende regeringen. De historie is echter vol voorbeelden van stabiele regeringen die economisch gezien een absoluut wanbeleid voerden.

In tegenstelling tot de "het hemd is nader dan de rok" hypothese vind ik wel steun voor de visie dat sociale onrust een negatieve invloed heeft op economisch groei, hoewel voor diverse maatstaven van sociale onrust deze relatie niet steeds robuust bleek te zijn. Dit laatste is echter mogelijk het gevolg van de aanwezigheid van investeringen in de groeivergelijking. Ik vind robuuste bewijzen dat de diverse maatstaven voor sociale onrust een negatief effect hebben op investeringen.

Samenvattend: ik concludeer dat investeringen negatief worden beïnvloed door substantiële beperkingen van politieke vrijheid en sociale onrust. Dit resultaat is consistent, daar autoritaire regimes door hun repressiviteit aanleiding kunnen geven tot aanzienlijke sociale onrust. Vanwege de bewijzen voor een robuuste relatie tussen investeringen en economische groei, kan dus worden geconcludeerd dat de economische groei indirect negatief wordt beïnvloed door politieke repressie en sociale onrust.